Aan de raad van de gemeente Lingewaard

Onderwerp	Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool
Portefeuillehouder	H.W.M. Witjes
Zaaknummer collegevoorstel	ZS-336540

Beslispunten

1. Het Verstedelijkingsconcept (deel 1) vast te stellen als basis voor de verdere samenwerking met de partners (Rijk, regio's en provincies) op het gebied van verstedelijking, economie, bereikbaarheid, groen en leefbaarheid;
2. De ontwerpprincipes van dit concept door te vertalen naar het eigen lokale omgevingsbeleid.
3. Kennis te nemen van de werkwijze en het principe van nadere gebiedsuitwerkingen (deel 2);

Samenvatting

Wij werken aan de Verstedelijkingsstrategie Groene Metropool. De strategie draait om het faciliteren van de groei in de regio én het tegelijkertijd versterken van de leefkwaliteit. Voor de (middel)lange termijn beschrijft de strategie welke voorwaarden en principes er zijn om te komen tot groei van wonen en werken. Tegelijkertijd moet de strategie bijdragen aan het versterken van mobiliteit, leefbaarheid en landschap om de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit in de Groene Metropoolregio te versterken. Vandaar ook de titel '*Meer landschap, meer stad*'.

Inleiding

In het najaar van 2020 hebben alle colleges in de regio's Arnhem-Nijmegen en Foodvalley de Contourennotitie vastgesteld en de raden daarover geïnformeerd. Deze notitie beschreef de aanleiding, uitgangspunten en een eerste aanzet voor het ontwerpend onderzoek. Via regionale (raads)bijeenkomsten, webinars en lokale sessies zijn gemeenten geïnformeerd over de inzet en de voortgang op dit traject.

Op 29 juni is het college geconsulteerd door de regio over de hoofdlijnen van de verstedelijkingsstrategie. Door middel van een brief heeft het college haar reactie hierop gegeven. Ook is uw raad geconsulteerd op 2 september 2021.

Met de voorliggende Verstedelijkingstrategie worden de principes voor een Groene Metropoolregio nu voorgelegd. De strategie bestaat uit twee delen:

- Deel 1: Het Verstedelijkingsconcept, waarin voor alle bouwstenen ontwerpprincipes zijn neergelegd. Dit deel ligt nu voor ter vaststelling.
- Deel 2: Gebiedsuitwerkingen waarbij in acht gebieden (waarvan drie sleutelgebieden) de ontwerpprincipes ter toetsing toegepast en vertaald worden. Dit onderdeel is een weergave van eerste ambtelijke verkenningen en heeft geen status. Het is hier toegevoegd ter kennisname en dient gezien te worden als een voorbeeld: hoe zouden de gebiedsuitwerking er uit kunnen zien?

De samenwerking zal bekrachtigd worden met een zogenoemd Verstedelijkingsakkoord. In dat akkoord staan de afspraken voor de verdere samenwerking volgens de principes van het verstedelijkingsconcept, de fasering en de vereiste (onderzoeks)investeringen. Het afsluiten van een akkoord is een uitvoerende taak die behoort aan de Colleges. Indien gewenst kan er, wanneer de contouren van een akkoord duidelijk worden, een consulterend overleg met uw raad belegd worden, gebaseerd op een concept akkoord dat u ter informatie toegestuurd krijgt. Ook kan er voorafgaand consulterend gevraagd worden wat u graag in het akkoord zou willen zien.

De Verstedelijkingsstrategie staat niet op zichzelf. Deze maakt onderdeel uit van één van de vijf opgaven van de nieuwe Groene metropoolregio Arnhem Nijmegen (de Groene Groei opgave). Daarnaast werken we in de regio Arnhem-Nijmegen aan de Woondeal, die een versnelling van de woningbouw beoogt op de meer korte termijn. Ook de Woondeal maakt onderdeel uit van de Groene Groei opgave. De resultaten van de RES 1.0 en het Regionaal Programma Werklocaties zijn meegenomen in het Verstedelijkingsconcept. Deze uitgangspunten bijten elkaar niet.

Wettelijk kader of beleidskader

De verstedelijkingsstrategie is een uitwerking van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). In de NOVI is de regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley aangewezen als onderdeel van het Stedelijk Netwerk Nederland. Verder zijn er talrijke samenwerkingsverbanden tussen Rijk, regio's en Provincie die kaderstellend zijn voor de ontwikkeling van onze regio en daarmee de verstedelijkingsstrategie.

Wat willen we bereiken (beoogd effect)

Doel van de Verstedelijkingsstrategie is om de groei voor wonen en werken op een goede manier mogelijk te maken en tegelijkertijd de landschappelijke waarden en samenhang van onze Groene Metropool te versterken.

Het deelnemen aan dit strategisch ruimtelijke traject maakt het mogelijk grote ruimtelijke opgaven (woningbouw, landschapsontwikkeling en recreatie, infrastructurele en mobiliteits-oplossingen en economische ontwikkeling) integraal en in nauwere samenwerking en met andere partijen te realiseren. Uit onderzoek blijkt immers dat een regionale aanpak nodig is om de opgaven die op ons afkomen te kunnen uitvoeren. De impact van de verwachte groeiopgave in de regio's Arnhem-Nijmegen en Foodvalley geeft ook aanleiding tot het zoeken van partnerschap met rijk en provincies.

Het beoogd effect is om met de strategie de groei te accommoderen en tegelijkertijd de groene leefkwaliteit te versterken zodat het winst oplevert voor alle inwoners en bedrijven.

Argumenten en alternatieven

1.1 Het verstedelijkingsconcept (deel 1) vormt de basis voor de lange termijn strategie
Met het vaststellen van het Verstedelijkingsconcept (deel 1) worden de ontwerpprincipes uit de vier bouwstenen vastgelegd. Deze dienen als inspiratie en vertrekpunt voor lokale keuzes.

1.2 De integrale opgave kan alleen samen met regio en rijk worden uitgevoerd
We willen een aantrekkelijke leefomgeving creëren door de randvoorwaarden te stellen voor het faciliteren van de groei voor wonen en werken. Daarbij hoort het maken van integrale keuzes. Een aantal opgaven overstijgt gemeentegrenzen. Andere opgaven krijgen alleen het juiste gewicht door agenda's te bundelen. Samenwerking met partners is daarom noodzakelijk voor een aantal opgaven, zowel ruimtelijk als financieel. Hiermee wordt de impact van deze ingrepen en investeringen vergroot.

2.1. Het lokale omgevingsbeleid is leidend voor uiteindelijke locatieontwikkeling
Door het opnemen van de ontwerpprincipes in de eigen omgevingsvisie en het doorwerken in de bestemmingsplannen/het omgevingsplan worden de uitgangspunten in de lokale instrumenten verankerd. De recente consultatieronde bij gemeenteraden heeft input opgeleverd ter verbetering van keuzes of worden meegenomen naar de gebiedsuitwerkingen en/of het verstedelijkingsakkoord.

Raad en college van de gemeente Lingewaard hebben aangegeven het in grote lijnen eens te zijn met de hoofdlijnen en ontwerpprincipes van de verstedelijkingsstrategie. Daarbij springt aandacht voor mobiliteit in het oog: zowel tijdens de ROA op 2 september 2021 als in de brief die het college als reactie heeft gestuurd, is hier bij stilgestaan. Denk daarbij aan investeringen om de (extra) woningbouw mogelijk te maken zoals de aansluiting op de A325/N325. Daarnaast hebben wij aandacht gevraagd voor vitale kernen, land- en tuinbouw, investeringen voor landschap en recreatief groen. Dit zijn voor onze gemeente zaken van hoge prioriteit waar wij blijvend aandacht voor vragen.

3.1. De gebiedsuitwerkingen (deel 2) worden nog uitgewerkt.
De concept gebiedsuitwerkingen liggen nu slechts ter kennisname voor en dienen als voorbeeld. De eerste verkennende gesprekken worden nu met provincie en regio gevoerd. Daarna wordt dit deel in de raad

besproken. Voor ons gaan deze gesprekken over het Middengebied. Dit doen we in nauwe samenwerking met Overbetuwe. De Strategische agenda Middengebied gebruiken we hierbij als vertrekpunt.

3.2. In de gebiedsuitwerkingen wordt de opgave concreet gemaakt
Op de schaal van deze gebieden zijn afspraken te maken op uitvoeringsniveau. In de gebiedsuitwerkingen werken per deelgebied de betrokken partners samen om te komen tot een visie voor het gebied. Ons eigen lokale ruimtelijk beleid is in dit traject het uitgangspunt.

3.3. De werkwijze bekrachtigt de meerjarige strategische samenwerking
Met het ondertekenen van een Verstedelijkingsakkoord weten wij ons verzekerd van steun en partnerschap van provincie en Rijk in grote ruimtelijk keuzes, ingrepen en investeringen. Vanzelfsprekend blijft uw raad hierover nadrukkelijk geïnformeerd.

Kanttekeningen
1.1. We verbinden ons aan de ontwerpprincipes van het verstedelijkingsconcept.
Meedoen met de strategie betekent dat een gemeente de taak op zich neemt om zich naar haar partners te verantwoorden op haar ruimtelijke beleid binnen de verstedelijkingsopgave. Bijvoorbeeld locatiekeuzes of locatie-uitwerking op basis van de ontwerpprincipes. Hierbij komt dan wel de meerwaarde van een krachtig verband en gezamenlijke (investerings)agenda voor onze plek in de Groene Metropool. Zo werken we effectief aan realisatie van de gestelde ambities.

3.1. Formatieproces kan leiden tot verstedelijkingsakkoord in voorjaar 2022
Het demissionaire kabinet kan ertoe leiden dat het sluiten van een akkoord niet mogelijk zal zijn in het najaar van dit jaar. Het risico is daarom aanwezig dat sluiten van het akkoord mogelijk kan verschuiven naar begin 2022. Omdat het akkoord dient als basis voor een langjarige samenwerking, leidt dit niet tot onoverkomelijke problemen. Wellicht biedt het juist extra kansen doordat opgaven in de gebiedsuitwerkingen door de extra tijd nog scherper uitgewerkt en geagendeerd kunnen worden.

3.2. De strategie vereist mogelijk actualisatie van reeds vastgestelde kaders
Samenwerking in de regio is vrijwillig, ook in het geval van de Verstedelijkingsstrategie. De strategie biedt de mogelijkheid door ontwerpprincipes in de eigen omgevingsvisie op te nemen (of te handhaven) en vervolgens doorwerking te geven in het omgevingsplan worden om uitgangspunten te verankeren in de lokale context. Mogelijk leidt dit tot aanpassing(en) van het lokale ruimte beleid. Doordat de meeste gemeenten actief zijn met hun nieuwe omgevingsbeleid (of actualisatie in de komende periode) is het echter goed mogelijk deze ontwerpprincipes nu te incorporeren. Ook in Lingewaard is dit mogelijk

Wat mag het kosten? (budget)
De kosten van het traject worden gedragen door alle deelnemende partners (bijdragen van de regio's, provincies en het Rijk). De gemeentelijke bijdrage aan de Verstedelijkingsstrategie is verwerkt in de gevraagde bijdrage voor de opgave Groene Groei van de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen, welke voorligt bij de begrotingsbehandeling in het najaar.

De samenwerking na het akkoord zal leiden tot gerichte en gezamenlijk afgewogen onderzoeken, investeringen en ontwikkelingen bijvoorbeeld in mobiliteitsoplossingen en ontwikkellocaties. In veel gevallen is daarbij het budgetrecht van de raad van toepassing. Indien van toepassing komen wij voor kaderstelling bij uw raad terug.

Communicatie en participatie
Vanaf de contourennotitie is met regelmaat informatie gedeeld over de te doorlopen stappen en het belang van deze samenwerking. Via regionale (raads)bijeenkomsten, webinars en lokale sessies zijn gemeenten geïnformeerd over de inzet en de voortgang op dit traject In het vervolgtraject is met name rondom belangrijke mijlpalen (behandeling BO Leefomgeving en BO MIRT, ondertekening Verstedelijkingsakkoord) externe communicatie voorzien.

De provincie Gelderland heeft in de regio's Arnhem-Nijmegen en Foodvalley een inwonerpeiling uitgevoerd in de vorm van het Kieskompas 'Ruimte voor uitdagingen - verstedelijking' (28 juni 2021). Dit geeft op hoofdlijnen inzicht hoe inwoners denken over de uitdagingen bij verstedelijking en hoe zij die prioriteren.

Dergelijke uitkomsten kunnen bouwsteen zijn voor (het gesprek over) verdere gebiedsuitwerkingen en lokale toepassing.

Wat gaan we daarvoor doen (voortgang)

De verstedelijkingsstrategie, inclusief de gebiedsuitwerkingen en het verstedelijkingsakkoord worden ter informatie aan Raden en Staten voorgelegd. Indien er in het akkoord afspraken gemaakt worden die leiden tot nieuw beleid en/of het budgetrecht raken dan wordt de volksvertegenwoordiging natuurlijk besluitvormend betrokken bij die onderdelen voordat het akkoord wordt bekrachtigd.

Op basis van het akkoord wordt verder samengewerkt in gebiedsgerichte uitwerkingen (in de acht deelgebieden), waar we daadwerkelijk tot ruimtelijke ontwerpen komen waar belangen worden afgewogen. De samenhang van deze gebiedsuitwerkingen met andere lopende ruimtelijke trajecten is nog een punt van aandacht. Waar mogelijk worden doelen gecombineerd, om daarmee losse trajecten en bestuurlijke drukte te voorkomen.

Duurzaamheid

Het verstedelijkingsconcept grijpen we aan om de Groene Metropool duurzaam, circulair en klimaatbestendig te versterken. Daarmee is duurzaamheid een van de uitgangspunten van de strategie en werkt het door in alle vier de bouwstenen: leefbaarheid, mobiliteit, economie en wonen.

Bijlagen

1. Verstedelijkingsstrategie Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen Foodvalley 2040 (concept, 30 juni 2021), Verstedelijkingsconcept (deel 1)
2. Verstedelijkingsstrategie Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen Foodvalley 2040 (concept, 30 juni 2021), Werkwijze en aanzet gebiedsuitwerkingen (deel 2)
3. Onderzoek Kieskompas ‘Ruimte voor uitdagingen - verstedelijking’ (28 juni 2021)
4. Reactie van college op verstedelijkingsstrategie, 7 juli 2021
5. Raadsbesluit

Bemmel, 21 september 2021

burgemeester en wethouders van de gemeente Lingewaard,

de secretaris,	de burgemeester,
drs. I.P. van der Valk	dr. P.T.A.M. Kalfs